

Впровадження розроблених науково-методичних основ у практику реалізації програм ресурсозбереження в сфері ЖКГ регіонів України дозволить у певній мірі вирішити проблему інвестицій за рахунок коштів постачальників ресурсів.

Література

1. Амитан В.Н. Информационное обеспечение ресурсосбережения в жилищно-коммунальном комплексе региона // В.Н. Амитан, Н.Н. Потапова. Тези доп. наук.-практ. конф. «Соціально-економічні проблеми сучасного суспільства та шляхи їх подолання». – Запоріжжя: ЗІДМУ. – 2003. – Т. 2, ч. 5. – С. 6–7.
2. Брадул. С.В. Інформаційні технології управління проектами в житлово-комунальному господарстві / С.В. Брадул // Зб. наук. пр. ДонДУУ, серія «Регіональна економіка», т. 8, Вип. 79, – Донецьк: ДонДУУ, 2011. – С. 119–125.

3. Брадул. С.В. Снижение коммерческих потерь в деятельности электропоставляющего предприятия / С.В. Брадул, Э.И. Славенко // Менеджер. – №3. – 2004. – С. 157–166.

4. Брадул. С.В. Удосконалення державного регулювання діяльності постачальників у сфері житлово-комунального господарства України / С.В. Брадул, В.М. Беленцов // Економіка промисловості. – 2010. – №2(50). – С. 67–71.

5. Бублик Б.Н. Основы теории управления / Н.Ф. Кириченко, Издательское объединение «Вища школа», 1975. – 328 с.

6. Криворучко О.В., Цюцюра С.В. Основы экспертных систем: Навч. посіб. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 141 с.

7. Потапова Н.М. Механізм управління ресурсозбереженням у регіоні (на прикладі житлово-комунального господарства): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10. / Н.М. Потапова; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк, 2004. – 20 с.

Г.В. КОЛОСЮК,

здобувач, Національний університет Державної податкової служби України

Зарубіжний досвід економіки і управління соціальною інфраструктурою депресивних міст

Розкрито позитивний досвід зарубіжних країн стосовно економіки та управління соціальною інфраструктурою депресивних міст. Досліджені способи фінансування економічного розвитку соціальної інфраструктури міст розвинутих країн світу.

Ключові слова: соціальна інфраструктура, депресивні міста, зарубіжний досвід, проблеми розвитку, фінансування, допомога, заходи.

Раскрыт позитивный опыт зарубежных стран относительно экономики и управления социальной инфраструктурой депрессивных городов. Исследованы способы финансирования экономического развития социальной инфраструктуры городов развитых стран мира.

Ключевые слова: социальная инфраструктура, депрессивные города, зарубежный опыт, проблемы развития, финансирование, помощь, мероприятия.

Positive experience of foreign countries is exposed in relation to an economy and management of the depressed cities a social infrastructure. Research methods of financing of economic development of social infrastructure of cities of the developed countries of the world.

Keywords: social infrastructure, depressed cities, foreign experience, problems of development, financing, help, measures.

Постановка проблеми. Головною рушійною силою будь-якої національної господарської системи є міста як

складові регіону. Відтворення продуктивних сил, реалізація проектів соціально-економічного розвитку, задоволення ключових потреб населення – вирішення цих питань та впровадження відповідних програм розвитку починається з міст. Показники розвитку міст формують показники розвитку регіональної економіки і є критеріями визначення рівня економічного розвитку держави в цілому.

Проте нашу думку не розділяють ні більшість вчених, ні державна влада. Вони впевнені, що вихід із депресії та розвиток можливі лише на регіональному або територіальному рівні. З ними можна було б погодитися, якщо б екстрених заходів потребував один або декілька регіонів, а не більша половина території України. А якщо порівняти до європейських стандартів розвитку – то майже вся територія України депресивна, виключенням є декілька регіонів, які можна назвати недо-розвинутими. Тому, на нашу думку, локальний розвиток (економічний розвиток міст) є найбільш ймовірним, що й визначає актуальність досліджуваного напрямку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблеми розвитку соціальної інфраструктури знайшли відображення в наукових працях таких українських вчених, як Б.М. Данилишин, А.В. Лісовий, В.М. Новіков, К.А. Опрітова, М.К. Орлатий, І.В. Прокопа, О.О. Ципліцька. Наукові дослідження стосовно депресивних територій та депресивних регіонів проводять М.О. Барановський, З.В. Герасимчук, М.І. Карлін, А.В. Лісовий, Я.В. Шевчук. Кожен із названих вчених вніс свій вагомий внесок у дослідження соціальної

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

інфраструктури та депресивних територій, але ніхто з них не вивчав важливість впливу соціальної інфраструктури на економічний розвиток депресивних міст.

Причиною формування даної думки є аналіз не тільки наукових праць вчених, а й результатів функціонування в Україні діючого механізму державної підтримки розвитку відсталіх і депресивних територій, який показав, що наявні інструменти вирішення зазначених проблем не є достатньо ефективними. Це стосується низки програм соціально-економічного розвитку територій, які характеризуються недостатньо всебічним і ґрунтовним опрацюванням регіональних проблем та шляхів їх подолання. Крім того, більшість цих програм не виконуються в повному обсязі через недофінансування як з боку держави, так і з боку місцевих органів влади. А низький рівень контролю за використанням коштів для програм регіонального розвитку сприяє ще більшому рівню депресивності.

Завдяки такій недбалості страждають усі сфери діяльності, а особливо невивіреними – соціальна інфраструктура, яка найбільше залежить від державного фінансування.

Аналогічні проблеми виникали і в практиці державного управління розвинутих країн світу. Тому основною **метою статті** є ознайомлення з досвідом зарубіжних країн у вирішенні проблем економічного розвитку соціальної інфраструктури депресивних міст, для того щоб використати найбільш вдалі результати у вітчизняній практиці.

Виклад основного матеріалу. Дослідження зарубіжного досвіду показало, що спрямування заходів державної підтримки депресивних регіонів, яке здійснюється одночасно на всю територію, потребує значних фінансових затрат та інвестицій.

А. Льош наприкінці 30-х років ХХ ст. пропонував теорію просторової організації виробництва для державної політики підтримки регіонального розвитку в західних країнах. Щоб подолати тогочасну кризу, яка стала причиною депресії, він пропонував: ввести пільгові заходи для стимулювання розміщення у депресивних регіонах нових підприємств, а також пояснює, як впливатимуть демографічні процеси на економічний розвиток територій [1].

У той же час у Великобританії (також кризовий період) високий рівень безробіття та занепад основних галузей призвели до депресії. В цій ситуації уряд зосередив свою увагу на програмах, які орієнтувалися на вирівнювання рівня життя в регіонах країни. Держава застосувала такі заходи, як:

- переміщення робочої сили з депресивних регіонів до розвинених;
- підготовка територій до промислового освоєння;
- надання пільг підприємцям.

У 30–40-х роках ХХ ст. надмірна концентрація робочої сили, промислових, фінансових установ та організацій у столиці призвели до занепаду решти території Франції. Для подолання диспропорції вживалися стимулюючі заходи:

- податкові пільги, субсидії для підприємств, що розміщувалися у провінції;

– обмеження щодо розширення діючих чи створення нових підприємств поблизу столиці.

Подальшим розвитком регіони Франції завдячують адміністративно-територіальній реформі, яка відбулася у 60-х роках ХХ ст. Ідеєю реформи було створення Агентства з питань координації та планування регіонального розвитку (DATAR). Воно відповідало за реалізацію регіональних аспектів національного плану економічного розвитку країни [2]. Крім цього, агентство розподіляло кошти спеціального фонду планування регіонального розвитку (FIAT) на реалізацію проектів розвитку інфраструктури. Для цього були утворені комітети економічного розвитку, до складу яких входили представники органів влади, підприємств та громадських організацій. Поставлені перед ними завдання включали в себе аналіз економічних і соціальних результатів здійснення у відповідних регіонах національних планів економічного розвитку. Відповідно до цих планів передбачалося залучення прямих інвестицій у периферійні райони для покращення транспортної та соціальної інфраструктур. Політика децентралізації у Франції продовжувалася і у 80–90-ті роки ХХ ст., при якій регіони стали повноправними адміністративними одиницями, які укладали контракти «державна – регіон». Відповідно до обґрунтованих регіонами запитів за цими контрактами держава надавала підтримку тим проектам, які передбачали зростання зайнятості, професійного навчання, розвиток освіти і охорони здоров'я, тобто насамперед соціальної інфраструктури міст. Франція і дотепер застосовує таку практику державної підтримки регіонів [3].

Підтримка депресивних регіонів у Сполучених Штатах Америки в 60-х роках ХХ ст. здійснювалася з використанням таких інструментів:

- позики приватним підприємцям і місцевим органам;
- проведення громадських робіт.

Американський економіст Е. Денісон підтримав цю державну програму і навіть виділив пріоритетний напрям розвитку. Він зауважив, що ключовим у забезпеченні економічного зростання депресивних штатів є людський фактор, а саме залучення нової робочої сили. Не менш важливою, на його думку, є соціальна інфраструктура, насамперед він виділив такі напрями, як підвищення рівня освіти та прогрес у знаннях [4]. Подальший розвиток США базувався на наданні федеральних грантів у соціальній сфері – для освіти, зайнятості, страхування, соціального забезпечення і на різноманітні тренінги (70-ті роки). Пізніше фінансування соціальних і цільових програм державою скоротилося через процеси децентралізації. Права штатів значно розширилися щодо наповнення власних бюджетів і регулювання соціального та економічного розвитку їхніх територій. З федерального бюджету надходили кошти у вигляді кредитів та субсидій проблемним регіонам для здійснення природоохоронних заходів, розвитку сфери послуг та промисловості (80-ті роки).

На прикладі Російської Федерації ми можемо спостерігати використання заходів прямої мотивації проживання у від-

далених регіонах. Відповідно до законодавства встановлені районні коефіцієнти до заробітної плати, стипендій, компенсацій, допомоги, додаткової відпустки і відсоткові надбавки до заробітної плати осіб, які працюють у районах Крайньої Півночі і прирівняних до них місцевостях [5].

У свою чергу, економісти європейських країн застосували на практиці програму, в якій передбачили концентрацію ресурсів на певні стратегічні напрями розвитку, припинили нецільове спрямування фінансів та надавали допомогу регіонам і містам відповідно до трьох пріоритетних цілей.

Першою пріоритетною ціллю є допомога найбільш відсталим містам у регіонах, в яких рівень ВВП на душу населення становить менше 75% від середнього показника по країнах Європейського Союзу. Друга пріоритетна ціль передбачає допомогу, яка надається з метою конверсії структури господарства та підтримки економіки. Третій пріоритет базується на наданні фінансових ресурсів для адаптації і модернізації системи освіти, навчання та зайнятості.

На сьогодні кошти відповідно до пріоритетів розподіляються за двома напрямками – вертикальним (регіональним) та горизонтальним (секторним). Горизонтальний розподіл застосовується лише до пріоритетів третьої з вище перелічених цілей – підтримка Європейської стратегії зайнятості на національному рівні за рахунок коштів Європейського соціального фонду. Процес розподілу коштів у вертикальному напрямі починається із визначення списку міст та територій, які мають право на фінансову допомогу з бюджету співтовариства.

Для визначення «проблемних» територій на практиці ЄС застосовують два методи: пряме та непряме регіональне зонування. Пряме регіональне зонування полягає у визначенні «проблемних» територій та міст, що дозволяє сконцентрувати фінансові ресурси безпосередньо в тих регіонах, де вони особливо необхідні, на основі прозорих критеріїв. Непряме регіональне зонування передбачає визначення «проблемних» регіонів національними урядами країн – членів Європейського Союзу на основі набору параметрів [6].

Поєднання цих методів дозволяє країнам Європейського Союзу визначити різні типи регіонів, що отримують допомогу від структурних фондів відповідно до трьох основних цілей: підтримки регіонів з відсталим рівнем розвитку; підтримки регіонів, що мають структурні проблеми; розвитку людського потенціалу (горизонтальна/секторна допомога).

Згідно з проведеною класифікацією відповідно до першої цілі до регіонів з відсталим рівнем розвитку в Європейському Союзі відносять:

- регіони, де рівень ВВП на душу населення становить менше 75% від середнього по Європейському Союзу;
- регіони, які отримували допомогу для розвитку території з дуже низкою густиною населення;
- найбільш віддалені регіони.

Тобто в Європейському Союзі допомогу відповідно до першої цілі отримували провінції, департаменти та округи. Беручи за приклад цей досвід, можна сказати, що суб'єкта-

ми підтримки згідно з цією ціллю можуть бути такі адміністративно-територіальні одиниці, як області України та Автономна Республіка Крим.

Відповідно до другої цілі до регіонів, що переживають структурні проблеми, відносять такі типи регіонів:

1. Індустріальні регіони – регіони з рівнем безробіття вищим за середній по Європейському Союзу; з часткою зайнятих у промисловості вищою за середній показник по Європейському Союзу; зі спадом у промисловій зайнятості.

2. Сільські регіони – регіони де густина населення менше 100 осіб на квадратний метр або частка зайнятості у сільському господарстві удвічі перевищує середній рівень по Європейському Союзу; рівень безробіття вищий за середній по Європейському Союзу або спостерігається депопуляція.

3. Міські регіони – регіони де тривале безробіття вище за середній показник по Європейському Союзу; високий рівень бідності; серйозні екологічні проблеми; несприятлива криміногенна ситуація; низький рівень освіти.

Відповідно до другої цілі в Європейському Союзі допомогу отримують регіони, до яких в Україні можна прирівняти міста обласного підпорядкування, а також аграрні та промислові райони.

Відповідно до третьої цілі (розвиток людського потенціалу) здійснюються заходи, спрямовані на розвиток людського потенціалу країн Європейського Союзу. Вони базуються на положеннях про зайнятість в Амстердамському договорі та на положеннях нової Європейської стратегії зайнятості. В рамках даної цілі не мають право отримувати допомогу регіони, що підпадають під першу ціль. При цьому підтримуються такі заходи:

- активна політика на ринку зайнятості, спрямована на скорочення безробіття;
- покращення доступу до ринку праці з особливим наголосом на людей, що страждають від соціального виключення;
- підтримка можливостей зайнятості через постійні навчально-освітні програми;
- сприяння заходам, які допомагають заздалегідь визначити соціально-економічні зміни й адаптуватися до них;
- забезпечення рівних можливостей для чоловіків і жінок.

За третьою ціллю в Україні чітку стратегію ще не визначено, але пропонується надавати допомогу містам і районам, які потерпають від екологічних проблем [7].

Водночас основним завданням держави в процесі надання фінансової підтримки проблемним містам і територіям є знаходження оптимального балансу між приватногосподарським, колективним та суспільним інтересами, збереження конкурентних засад функціонування ринкової економіки. Відповідно до цього державна допомога на потреби місцевого і регіонального розвитку у країнах Європейського Союзу набуває таких форм:

- державні гранти та субсидії;
- зменшення відсоткових ставок та податкових ставок за кредитами, які видаються з метою реалізації місцевих та регіональних проектів;

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

– у вигляді державних грантів та утримання;
– забезпечення місцевих та регіональних проектів, що фінансуються державними товарами та послугами на преренційній основі [8].

Затверджені у країнах Європейського Союзу принципи надання допомоги проблемним територіям передбачають, що державна допомога, яка знищує конкуренцію на ринку співтовариства, заборонена. Дозволені формами державної допомоги є:

– соціальна допомога, яка надається мешканцям депресивних територій в індивідуальному порядку;

– допомога для подолання наслідків природних лих чи внаслідок надзвичайних подій;

– допомога, що надається з метою сприяння економічному розвитку міст чи територій, які відстають у показниках соціально-економічному розвитку (порівняно з критеріями Європейського Союзу).

В Європейському Союзі допомога надається тим територіям, які мають проблеми високого безробіття та циклічної зайнятості населення. При такій ситуації фінансуються передовсім проекти модернізації ринку праці шляхом фахового навчання та перекваліфікації, здійснюється фінансова підтримка місцевих ініціатив у сфері працевлаштування та покращення доступу до робочих місць. Першочерговими напрямками спрямування коштів у зв'язку з цим визнано: модернізацію системи освіти, фінансування професійної підготовки та працевлаштування (насамперед молоді); фінансування проектів, пов'язаних з удосконаленням умов праці на регіональному та місцевому ринках [8].

Позитивним досвідом країн Європейського Союзу є фінансування проектів, які передбачають об'єднання місцевих та регіональних ініціатив, сприяння міжтериторіальній співпраці, обміну досвідом. Спираючись на сприятливі умови розвитку, стан соціальної інфраструктури міст перебуває у прогресії, що і є причиною того, що в країнах Європейського Союзу термін «депресивні міста» не зустрічається.

Цікавою є система заходів економічного розвитку соціальної інфраструктури міст у Литві. Вона полягає в тому, що структура місцевих фінансів постійно переглядається і сприяє раціональному використанню коштів із метою розвитку населених пунктів. Упродовж десяти років трансформації було змінено кілька рівнів місцевого управління, кількість муніципалітетів, перелік податків, що використовуються для фінансування місцевого уряду, видів дотацій з державного бюджету місцевим. Після реформи у 2000 році у Литві функціонує 61 муніципалітет, із них 12 міст та 49 районів [9].

Однією із головних цілей реформи місцевих фінансів в 2001 році у Литві було удосконалення розмежування місцевої і державної відповідальності. Для досягнення цього функції органів влади на місцях були поділені на три категорії: залежні від держави, частково незалежні, повністю незалежні.

Відповідно змінилося й фінансування міст, тепер ті функції, які вважалися повністю зобов'язанням держави, фінансують-

ся із місцевих бюджетів. До того ж місцеві ради контролюють ті функції, що є місцевими зобов'язаннями, фінансуються власними доходами і дотаціями. Муніципалітети не мають права вводити свої види податків, вони можуть встановлювати місцеві податки тільки на обмеження руху транспорту, торгівлю у громадських місцях, комерційні оголошення в об'єктах муніципальної власності, місця паркування [10].

Основним наповнювачем місцевих бюджетів Литви є прибутковий податок із громадян. Місцеві збори становлять муніципальний дохід, що не оподатковується, і більшість сплачених податків використовується на економічний розвиток соціальної інфраструктури міст.

Позитивну динаміку розвитку Литві забезпечило дотримання таких положень, як: чіткий розподіл функцій між державою та органами управління на місцях та відповідне чітке закріплення за ними фінансових коштів; акцент на державні дотації, переважна більшість їх у структурі місцевих бюджетів; значна частка податку на нерухомість у доходах місцевих бюджетів.

Така практика економічного розвитку міст є основою покращення місцевого бюджетного процесу, а також виступає гарантом стабільності розвитку соціальної інфраструктури.

Сьогодні у світовій практиці використовується безліч моделей соціально-економічного розвитку, у кожній державі своя специфіка надання допомоги розвитку соціальної інфраструктури міст.

Наприклад, США і Швейцарія забезпечують розвиток шляхом переважно непрямого впливу на соціальну інфраструктуру методом стимулювання, спонсорства і меценатства за рахунок надання податкових пільг. Прагненням ізолювати духовну творчість від політики вирізняються Великобританія та Ірландія. З цією метою створюються незалежні посередницькі структури, які розподіляють одержані з центрального бюджету кошти відповідно до своїх критеріїв. А оскільки духовний стан населення залежить від покращення рівня життєдіяльності, соціальній інфраструктурі міст приділяється значна увага з боку держав. Ці країни приділяють велику увагу виробленню культурної політики і прагнуть активно впливати на розвиток галузей культури через систему державного апарату. Проте при всій різноманітності їх галузей сфера культури та мистецтва розглядається як єдиний важливий сектор національної економіки, розвиток якого потребує від держави комплексного підходу [11].

Висновки

Національні особливості розвитку країн світу, досвід яких полягає в об'єднанні таких складових механізму функціонування, як державне фінансування та непряме фінансове стимулювання закладів соціальної інфраструктури міст з різноманітних джерел, мали свій вплив на економічний розвиток. До того ж крім державного у світовій практиці використовується і приватне фінансування, гранти місцевої адміністрації, спеціальні форми оподаткування, державні га-

рантовані кредити, надання місцевих позичок, залучення особистих заощаджень на позиковій основі, фінансування за рахунок Європейського фонду допомоги розвитку та європейських інвестиційних банківських позик.

Незважаючи на різноманітність каналів фінансування, пріоритетним є державне фінансування, яке займає найбільшу частку, що пояснюється багатьма причинами. Частка витрат на соціальні потреби в сукупних державних витратах високо розвинутих країн світу досить висока і коливається від 30–50% Греції, Канаді, Великобританії до 60–70% в Австрії, Франції, Новій Зеландії, Бельгії Німеччини, Нідерландах і Швейцарії.

Зарубіжний досвід свідчить, що основні соціальні програми мають бути адресними, тобто спрямовуватись на допомогу безпосередньо громадянам, а не підприємствам. Медичне обслуговування, дошкільне виховання, середня освіта, житлове будівництво мають бути доступними не тільки працюючим, а й безробітним громадянам та громадянам, які змінюють місце роботи.

Для покращення стану соціальної інфраструктури міст у низці країн світу виділяються додаткові кошти, які мають цільове призначення (субвенції), що надаються місцевим органам управління для фінансування відповідних програм. Особливого поширення субвенції набули у таких країнах, як США, Японія, Італія і Німеччина. Їх спрямовують з федерального бюджету до місцевих бюджетів на будівництво доріг, на утримання шкільних і медичних закладів, оплати вартості житла малозабезпеченим верствам населення, покращення стану комунального господарства та торгівлі тощо. Надання субвенцій пов'язано з великими обмеженнями ініціативності органів місцевого самоврядування, проте їм не потрібно очікувати їх можливе отримання, оскільки вони розраховуються щорічно на основі затверджених методів.

Усі аспекти позитивного досвіду країн світу можна було б в якійсь мірі застосувати у вітчизняній практиці. Для цього необхідно детально дослідити всі показники та фактори, які впливають на покращення стану економіки, та пристосувати їх до наших національних особливостей.

Література

1. Леш А. Пространственная организация хозяйства / Август Леш; Рос. акад. наук, Гос. науч.-исслед. учреждение «Совет по изучению производственных сил» под ред. А.Г. Гранберга; (пер. с нем. В.Н. Стрелецкого). – М.: Наука, 2007. – 662 с.
2. Котлер Ф. Маркетинг мест. Привлечение инвестиций, предприятий, жителей и туристов в города, коммуны, регионы и страны Европы / Ф. Котлер, К. Асплунд, И. Рейн, Д. Хайдер. – СПб: Стотгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2005. – 384 с.
3. Матвішин Є. Регіональний контракт: європейський досвід та українські перспективи (електронний ресурс) / Є. Матвішин, О. Нема // Демократичне врядування. – 2009. – №3. – С. 8–17.
4. Denison Edward F. Trends in American Economic Growth, 1929–82 (text) / Edward Fulton. – Washington, D. C.: Brookings Institution, 1985. – 220 p.
5. О государственных гарантиях и компенсациях для лиц, работающих и проживающих в районах Крайнего Севера и приравненных к ним местностях: Закон Российской Федерации №4520–1 от 19.02.93.
6. Токарчук Т.В. Визначення депресивних регіонів з урахуванням європейського досвіду / Т.В. Токарчук // Наукові записки. – 2004. – №3. – С. 70–77.
7. Лук'яненко І.Г. Аналіз західного досвіду політики вирівнювання регіонів // Система державних фінансів України: шляхи забезпечення прозорості та оптимальної децентралізації фінансових потоків. Матеріали форуму експертів, Київ, 2 березня 2001 р. – К.: К. 1. С., 2001. – С. 64–70.
8. Біла С.О. Інституційне забезпечення соціально-економічного розвитку проблемних територій (світовий досвід) / Стратегічні пріоритети, №3(12). 2009. – С. 180–182.
9. Децентрализация: эксперименты и реформы / Под. ред. Т.М. Хорвада. Т. 1. – Будапешт, 2000. – 272 с.
10. Шевченко О.В. Фінансова децентралізація країн Східної Європи: досвід для України // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. – Вип. 28. – 2003. – С. 43–49.
11. Богачёва О. Государственное финансирование сферы культуры и искусства (опыт индустриально развитых стран) / О. Богачёва // Вопр. экономики. – 2006, №10. – С. 64–76.

Н.В. КУЗЬМИНЧУК,

к.е.н., докторант, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Методика розрахунку інтегрального індексу рівня життя населення регіону

У статті проведено порівняльний аналіз методик оцінки рівня та якості життя населення. Запропоновано методику розрахунку інтегрального показника розвитку людського потенціалу регіону. Визначено локальні показники оцінки рівня життя населення регіону.

Ключові слова: методика, рівень життя, потенціал, розрахунок, індекс розвитку людського потенціалу.

В статье проведен сравнительный анализ методик оценки уровня и качества жизни населения. Предложена методика расчета интегрального показателя развития человеческого потенциала региона. Определены ло-